

[HOMEPAGE](#) / [HRVATI BOSANSKE POSAVINE](#) / [DRAŽEN ZETIĆ: POVEZANOST TRADICIJE, VJERE I JEZIKA POSAVLJAKA](#)

HRVATI BOSANSKE POSAVINE

Dražen ZETIĆ: Povezanost tradicije, vjere i jezika Posavljaka

 Dražen Zetić 28. rujna 2025.

Tradicija je duboko usađena u biće svakog naroda. Ona ljubomorno čuva one najdragocjenije trenutke iz historije jednog narodnog korpusa. Zналаčki se odupire invazivnim uplivima, brzim promjenama i zubu vremena. Skrivena je u depoima muzeja, galerija, kulturno-umjetničkih društava. Iznimno je zahtjevana za obnavljanja jer iziskuje posebnu pažnju i znatna materijalna sredstva. Svaki narod na svijetu je smatra svojim najreprezentativnijim PR -om, odlikuje se posebnim društvenim statusom kulture jedne nacije. Svaka pojedina država ima u svome identitetu uvijek prisutne elemente tradicije, prepoznatljive i lako uočljive u stijegu zastava, modnim linijama, grbu...

Upravo je takva višeslojna prepoznatljivost, čini neizostavnim elementom u mnogim proslavama, jubilejima i obljetnicama. Kao takav prikladni primjer, svakako bi nam u prvih mah mogla poslužiti ovogodišnja 1100. – ta obljetnica postojanja Hrvatskog Kraljevstva diljem Hrvatske, Bosne i Hercegovine i drugih europskih zemalja. Svugdje gdje obitavaju pripadnici hrvatskog naroda, održavaju se kulturno-umjetničke večeri, mimohodi društava, klasični koncerti, poetski recitali, dramske predstave, folklorne izvedbe, predstavljajući renomiranih edicija (*Marko Perojević, Tomislav. Prvi kralj hrvatski i njegovo doba, HKD Napredak, Sarajevo – Zagreb, 1925. – 2025.*)

Tradicija u svojoj suštini, ima jednu nevidljivu nit, koju ju čini izuzetnom otpornom na metamorfoze prolaznosti. Ona svim svojim sadržajima opominje, podsjeća, nadahnjuje, oplemenjuje i čovjeka osvještava da se prisjeća svojih zasada. Upravo su u tim višestoljetnim stečevinama, nerijetko i hrvatski branitelji Bosanske Posavine nalazili veliko ohrabrenje, poticaj i ponos, da se uz velike žrtve herojski brane i odbrane vjekovna ognjišta svojih predaka.

U svakom povijesnom razdoblju tradicija pronalazi svoje znakovito poslanje, bilo to u simboličkom načinu odijevanja, izvornim jezičnim narječjima, vjerskom izražavanju duhovnih stanja. Neprestano naglašava zasebnosti svaka stvaralačka pothvata, uzdižući ga na jednu dostojanstveniju razinu, pri tom izazivajući osjećaj zajedništva uz pomalo romantičarsku nostalgiju za prijašnjim (ne)vremenima. Ona osobito dolazi do opazaja u domišljatim seoskim poslovicama, gestama, religioznim nagnućima, istančanim uresima i vezovima narodnih nošnji, prigodnim blagdanskim pjesmama, razigranim figurama tradicionalnih kola. U toj raznobojnoj ljepoti narodnih umijeća i vještina, prisutna je poticajna energija koja u svome sadržaju uvijek biva ispunjena nacionalnim nabojem domoljublja.

Tradicija posebno dolazi do izražaja u slavljenju svetih misa i hodočašća, zavjetnog dana lokalnih patrona mjesnih župa i drugih svećanih ceremonija proslave rođenja novorođenčeta i vjenčanja. Svako je selo u Bosanskoj Posavini, zadržalo svoja karakteristična narodna obilježja, jezični dijalekt, pučka vjerovanja i prakse. Pokatkada je teško razlikovati njihove istančane osobitosti, jer su unatoč svojestvenoj izvornosti neprekidno izložene jakim utjecajima novih trendova i strujanja.

Povrh očitih kolorističkih motiva, mimike i gestikulacije, sam jezik se može smatrati upravo ključnom poveznicom izricanja unutarnjih (duhovnih) i vanjskih (tjelesnih) izražaja i stremjenja. Bez riječi, ne bi bilo niti glasova, prepjeva i dubinskoga iskazivanja onoga ljudskim očima neprimjetnog. Najdomišljatije seljačke poskočice iskovane u patnji, ispjevane su kroz težačke nadnice, crkvene napjeve i posvećene zavjete.

Svaku seosku zajednicu povezuju besjede iz starina, priče, drevni izrazi zadržani u genima budućih potomaka na selu. Pa su tako u selima Bosanske Posavine, prije svega ovisno o trajanju prisutnosti stranih kultura na ovim ravničarskim prostorima, ostale rasprostranjene mnoge arhaične uzrečice u svakodnevnom međuseoskom ophođenju. Primjerice, uz rijeku Savu dobrim djelom zadržali su se germanizmi i hungarizmi, dok su u većim urbanim središtima ostali prihvaćeni orijentalni izrazi (turski), običaji i rituali.

Višestoljetni osmanlijski utjecaj ostavio je ponajvećega traga u jeziku, gastronomiji i nekim drugim kulturološkim navikama. Ti raspoznatljivi obrasci ponašanja, opstali su do današnjih dana i nakon odlaska tih stranih imperija:

“Još u turskom razdoblju počeli su se nositi šeširi, što su muslimani tolerirali. No, uz šešire su katolici i dalje nosili kape omotane šalovima u stilu orijentalnih turbana, što je bilo u praksi stoljećima. Kasnije u doba Austro-Ugarske momci koji su bili u vojsci opet su, međutim, donijeli modu nošenja fesova, simbola neopterećenosti tadašnje posavačke mode etno-konfesionalnom tradicijom i nepovezivanjem fesa s muslimanskom populacijom, koje se očito dogodilo kasnije u 20. stoljeću.”

(Jakša PRIMORAC, *Sad se svit odveć podigo na modu...*, Zbornik za narodni život i običaje (1995.) HAZU)

Dražen ZETIĆ

Tekst je financiran sredstvima Agencije za elektroničke medije iz programa poticanja novinarske izvrsnosti

Tagged:	BiH	Bosanska posavina	Bosanski Brod	Brčko	Croatia	Derventa	Doboj	Franjevci	Fratři	Garevac	Gradačac	HDZ		
HOS	Hrvatska	HSP	HSS	HV	HVO	Karlovac	Kroatien	Kustodija	Kutina	Modrica	Mostar	Odzak	Orašje	Osijek
Pratri	Provincija	Sarajevo	Slavonski Brod	Tolisa	Turzla	Vojska Babe Mare	Zagreb	Županija Posavska						

Vaša adresa e-pošte neće biti objavljena. Obavezna polja su označena sa *

Komentar

Ime *

E-pošta *

Web-stranica

Objavi komentar

This site uses Akismet to reduce spam. [Learn how your comment data is processed.](#)

Dražen Zetić

Pisac, pjesnik, fotograf, snimatelj, zaljubljenik u kulturu, povijest i umjetnost.

[View all posts](#)

 Ivo KRIŠTIĆ: Dragi ja sam kockarica II. Priznanje, suočavanje i put prema novom životu

Treći dan Konferencije ILIRIKON 2025.

YOU MIGHT ALSO LIKE

